

Роль фізкультурної освіти в навчально-пізнавальній діяльності студентів

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (м. Дрогобич)

Постановка проблеми. Сучасні стандарти вищої освіти допомагають організувати навчально-пізнавальну діяльність студентів для підвищення їх інтелектуального потенціалу в суспільстві. У контексті сучасної освітньої парадигми відбуваються суттєві зміни у вихованні та розвитку студентської молоді. Фізкультурна освіта цілеспрямована на фізичний і духовний розвиток людини як суспільної цінності. Одним із головних стратегічних завдань національної освіти є виховання молоді в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку відомих науковців М. Зубалія, В. Кременя, С. Операйло, В. Столієнко, Л. Сущенко, фізкультурна освіта повинна бути інноваційного характеру. Вона традиційно виконує не тільки функцію підготовки фахівців до суспільної діяльності, є невід'ємною складовою частиною у формуванні загальної та професійної культури особистості, сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, організації та забезпеченню здорового способу життя, підвищенню рівня працездатності, створенню умов для продовження активного творчого довголіття [2]. Особливого значення фізкультурна освіта набула зараз, коли несприятлива екологічна обстановка негативно впливає на організм молодої людини, яка в умовах нових економічних стосунків у державі витримує значні психофізичні навантаження. Світова практика підтверджує, що фізична культура і спорт є найбільш економічно вигідним та ефективним засобом профілактики захворюваності населення, зміцнення генофонду [3].

Проблема навчання студентської молоді сьогодні належить до фундаментальних не тільки в педагогічній, а й соціальній, політичній, культурній сферах суспільного життя. Підготовка сучасного студента визначає знанневий обсяг майбутнього фахівця і певною мірою детермінує його особисті риси, світогляд і поведінкові пріоритети.

Основним чинником у підготовці майбутнього учителя фізичної культури є визначення ролі фізкультурної освіти в суспільстві, яка має бурхливий інформаційний та технологічний розвиток і несе суттєві зміни не лише для школярів та молоді, але й для інших людей. Перед студентами постають нові вагомі завдання формування навичок використовувати здобутки технологічного прогресу людської цивілізації, а також умінь адаптації до відкритого інформаційного середовища, зростаючих медіа-інформаційних потоків [4].

На сучасному етапі розвитку суспільства фізична підготовка молодих людей вимагає нового підходу, проте за нинішнього економічного стану країни далеко не кожна особа знає, як турбуватися про особисту фізичну підготовку.

Знання завдань та змісту фізичної культури має вагомий вплив на формування здорового способу життя, духовного та фізичного розвитку студентської молоді. Заняття фізичними вправами зміцнюють здоров'я, підвищують нервово-психічну стійкість до емоційних стресів, підтримують фізичну і розумову працездатність.

На думку А. А. Галізdra, студент як людина певного віку і як особистість може бути охарактеризована з трьох позицій. По-перше, із соціального боку, де відображені громадські прояви, відносини. По-друге, з психологічного боку, це психічні особливості. По-третє, з біологічного (фізичний стан студента). Студентський вік характеризується інтенсивною роботою над формуванням своєї особистості, вивченням стилю поведінки [1].

Роль виховання і навчання у формуванні світогляду молодої людини, яка гармонійно поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну довершеність, важко переоцінити. Виважена державницька позиція у цьому питанні заслуговує на увагу, особливо коли мова йде про значення фізичної культури для студентської молоді.

Мета дослідження – визначення ролі фізкультурної освіти в навчально-пізнавальній діяльності студентів.

Формування знань студентів про потребу здорового способу життя – одне із завдань фізкультурної освіти. Фізична культура є невід'ємною ланкою на шляху до духовної та моральної культури. За

результатами анкетування студентів, фізичне виховання вчить, як сформувати свій руховий режим, спланувати режим дня та раціональне харчування, прищеплює любов до себе та оточуючих. У сучасних дослідженнях виокремлюються аспекти, які впливають на формування свідомого ставлення до фізичної культури: діяльнісний, який включає рухову активність, що лежить в основі розвитку життєво важливих фізичних здібностей, оптимізації здоров'я; предметно-ціннісний – формування матеріальних і духовних цінностей для розуміння ефективності фізичної культури; результативний – характеризує сукупність корисних результатів використання фізичної культури, який виражається у володінні людиною її цінностями, надбанні нею високого рівня фізичної дієздатності [5].

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною метою національної освіти є набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування і використання надбань українського народу, досягнення розуміння змісту фізичної культури і свідомого ставлення до формування здорової нації. Тому майбутній фахівець повинен бути обізнаний з усіма сферами впливу на людину, знати шляхи відновлення та підтримки кожного громадянина в сучасних ринкових умовах життя.

Для вирішення поставленого завдання нами вивчено рівень знань студентів з теорії та методики фізичного виховання. Під час експериментального дослідження опитано 200 студентів 1–4 курсів факультету фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Ми врахували й той аспект, що студенти 1–2 курсів мають певний рівень знань з фізичної культури, отриманий в загальноосвітніх школах. Розподіл на контрольні та експериментальні групи відбувався за таким принципом: в КГ входили студенти з успішністю 5–4,5 середній бал, в ЕГ входили студентів з успішністю 4,5–3 середній бал.

Головним завданням є визначення рівня знань наукових спортивних термінів, знань та умінь з теорії та методики фізичного виховання. Зміст навчального матеріалу давав можливість студентам залучатися до вибору і обговорення проблем, актуальних для їхнього особистого життя, професійної діяльності, соціальної поведінки, застосовувати різні моделі, інноваційні методики для розширення навчально-пізнавальної діяльності, в процесі якої студенти займають суб'єктивну позицію, самоутверджуються як особистості, розвивають власний стиль мислення для розуміння потреби здорового способу життя і значення в ньому фізкультурної освіти. Для соціального та професійного досвіду, який сприяє розвитку позитивної мотивації і ефективності використання засвоєних знань, вмінь та навичок, необхідним є вивчення теорії та методики спортивних дисциплін, курсу психолого-педагогічних та медико-біологічних дисциплін.

Навчання студентів розумових стратегій аналізу отриманої інформації (понять, теорій, пізнавальних дій) дає їм змогу виробляти індивідуальний стиль мислення, конструювати власні оздоровчо-тренувальні програми.

Наведені матеріали підкреслюють важливість фізкультурної освіти для успішного планування оздоровчо-профілактичної роботи, для задоволення власної потреби у міцному здоров'ї та організації здорового способу життя у різних групах населення.

Відомо, що студенти вивчають фундаментальні та прикладні дисципліни. Гуманітарна та соціально-економічна підготовка складає 1161 годину за весь курс навчання на факультетах фізичного виховання і забезпечує розуміння потреби фізичного розвитку, рухової активності, здорового способу життя. Природничо-наукові дисципліни – 4 158 годин – формують знання, вміння і навички, необхідні для надання людині освітніх послуг з фізичної культури у суспільстві. Професійно-практичні дисципліни – 1 242 години – дають можливість засвоїти і вибрати форми, засоби та методи організації діяльності у сфері фізичної культури (табл. 1).

Результати опитування студентів свідчать, що лише студенти, які займаються спортом, мають більш глибокі знання про значення фізичної культури. Необхідно зауважити, що студенти 1–2 курсів мають поверхові знання про фізичну культуру як основну складову частину здорового способу життя кожної людини. Засвоївши зміст вищезгаданих дисциплін, студенти 3–4 курсів починають з увагою ставитися до проблеми формування здорового способу життя засобами фізичної культури.

Таблиця 1

Рівень знань студентів з теорії та методики фізичного виховання

№ групи	Початковий етап опитування. Рівень знань студентів 1–2 курсів		Завершальний етап опитування. Рівень знань студентів 3–4 курсів	
	КГ низький	ЕГ низький	КГ середній	ЕГ середній

Група 1	21,8	5,6	28,2	20,5
Група 2	30,8	18,3	39,2	36,7
Група 3	38,3	26,1	46,7	49,4

Відомо, що середні затрати часу на фізичну культуру і спорт у структурі вільного часу більшості студентів не перевищують 5–7 %. При цьому, як правило, більш високий показник спостерігається у школярів – 10–15 %, а молоді – 5 %, після 35 років – 2 %, після 50 років – 1,5 %.

Підготовка фахівця з фізичної культури відбувається згідно з розробленими освітніми програмами, які враховують вимоги ринкової системи в потребі послуг спеціалістів з фізичної культури, тому не слід забувати про прагматичний підхід до фізкультурної освіти студентів.

Нові види освітніх послуг у формі засобів масової інформації, реклами, інформації в розповсюджених журналах та газетах, мають найбільший вплив на свідомість студентів, тому інформація про роль фізичної культури в житті кожної людини має поширюватися через запропоновані засоби.

Висновки. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів є важливим етапом у підготовці учителя фізичної культури на високому професійному рівні. Забезпечення правильного використання інформації допоможе сформувати потребу здорового способу життя кожного громадянина. Навчання студентів шляхом організації їхнього пошукового, дослідницького навчання або навчання шляхом відкриттів має вагомим значення у формуванні здорової нації.

У громадянському суспільстві фізкультурна освіта є одним із ефективних механізмів суспільного й особистого інтересу свідомої людини.

Література

1. Галіздра А. А. Характеристика факторів, які впливають на здоров'я студентів вищих навчальних закладів. Теорія та методика фізичного виховання // Наук.-метод. журн.– 2004.– № 3 (15).– С. 41–44.
2. Кремень В. Освіта і наука визначають авторитет держави // Наук.-метод. журн. “Фізичне виховання в школі”.– 2002.– № 4.– С. 3–8.
3. Опирайло С. Фізична культура і спорт – реалізація та перспективи в умовах розбудови національної освіти // Наук.-метод. журн. “Фізичне виховання в школі”.– 2002.– № 4.– С. 2.
4. Матеріали науково-звітної конференції кафедри загальної та соціальної педагогіки.– Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2007.– С. 8–20.
5. Шиян Б. М. Теорія та методика фізичного виховання школярів.– Ч. 1.– Т.: Навч. кн. – Богдан, 2001.– 272 с.

Анотації

У контексті сучасної освітньої парадигми відбуваються суттєві зміни у вихованні та розвитку студентської молоді. Фізкультурна освіта цілеспрямована на фізичний і духовний розвиток людини як суспільної цінності. Одним із головних стратегічних завдань національної освіти є виховання молоді в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Ключові слова: навчально-пізнавальна діяльність, фізкультурна освіта, зміст навчальних дисциплін.

В современной образовательной сфере происходят изменения в воспитании и развитии студенческой молодежи. Физкультурное образование направлено на физическое и духовное развитие человека как общественной ценности. Одно из главных стратегических заданий национального образования – воспитывать молодежь в духе ответственного отношения к собственному здоровью и здоровью окружающих.

Ключевые слова: учебно-познавательная деятельность, физкультурное образование, содержание учебных дисциплин.

In the context of a modern educational paradigm essential changes in upbringing and the development of students Youth are taken place. Physical education is goal-directed to a physical and spiritual development of a man as a social value. One of the main strategic task of a national education is Youth upbringing in the spirit of responsible attitude to own health and the health of surroundings.

Key words: educational cognitive activity, physical culture, content of educational disciplines.